

UDK 811.163.42'282.2 (Svilaj)
Izvorni znanstveni rad
Primljen 15. ožujka 2000.
Prihvaćen za tisak 3. listopada 2000.

Željko Jozić

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Jurjevska 31a/1
10000 Zagreb

FONOLOŠKI SUSTAV GOVORA SVILAJA

U radu se na temelju terenskih istraživanja iznosi fonološki opis (samoglasnički, suglasnički, prozodijski sustav) štokavskoga ikavsko-jekavskog govora posavskoga sela Svilaj kraj Slavonskoga Broda.

1. Uvod

Opis fonološkoga sustava štokavskoga govora sela Svilaj u Brodsko-posavskoj županiji temelji se na Upitniku za Hrvatski dijalektološki atlas. Podatke za Upitnik autor je prikupio ujesen 1998. g. od nekoliko ispitanika a najvećim dijelom od bake Kate Pavić (rođ. 1922. g.).

Selo Svilaj na jugoistoku Brodsko-posavske županije danas ima 400-tinjak stanovnika, ima četverogodišnju osnovnu školu (koja je ondje postojala još početkom stoljeća), župnu crkvu, a tu je i granični prijelaz na Savi prema susjednoj Bosni. Stanovnici se uglavnom bave poljoprivredom, a manji dio odlazi na posao u privredni i administrativni centar – Slavonski Brod.

Svilajski je govor ikavsko-jekavski štokavskoga narječja pa premda prema Ivšićevim istraživanjima iz 1906. i 1907. spada u I. grupu posavskih govora (akcenatska klasifikacija) koji govore: *vodě, sačūvam, ostô, nosīli, otāc, kăzāli, rŭkôm* i *kazivô* (Ivšić, 1913: 146 (239)), danas je svilajski govor – a riječ je ponajprije o akcenatskim značajkama – daleko od takvoga stanja.

Svilajski govor Ivić svrstava u posavski (Ivić, 1985²: 197), a Ivić-Brozović u slavonski (Ivić-Brozović, 1988: 74).

2. Fonološki opis svilajskoga govora

2.1. Samoglasnički sustav

2.1.1. Inventar

Samoglasnički sustav ima pet dugih i pet kratkih samoglasnika:

ī	ū	i	u
ē	ō	e	o
ā		a	

Silabemi su i *ř*, *ʝ*.

2.1.2. Distribucija

Ovaj govor karakterizira relativno slobodna distribucija silabema (osim *ř* i *ʝ*), što znači da se svaki od njih može pojaviti, po pravilu, i u početnom, središnjem i završnom položaju u riječi, kao i iza i ispred svakog suglasnika. Nenaglašeni dugi samoglasnici ne mogu se javiti u prednaglasnom položaju. Silabem *ʝ* ne dolazi iza sonanata, osim *v* i *m*, odnosno ni iza afrikata, osim *c*. Kao i obično, u jednoj riječi može biti samo jedan silabem *ř*, odnosno *ʝ*.

2.1.2.1. Primjeri

Dugi silabemi (naglašeni i nenaglašeni):

ī	<i>rīč</i> , <i>pīsak</i> 'pijesak', <i>prišt</i> ; <i>žēči</i> 'dječji'
ē	<i>kčēr</i> NA jd., <i>lēža</i> , <i>řvč se</i> 3. jd. prez.; <i>spádēm</i> 1. jd. prez.
ā	<i>vāj</i> 'ovaj', <i>lādan</i> 'hladan', <i>Xřvāt</i> ; <i>bāgrām</i>
ō	<i>mōst</i> , <i>sōva</i> , <i>bōr</i> ; <i>mākō</i> 'maknuo'
ū	<i>rūjan</i> , <i>túga</i> , <i>nūd</i> 'onuda'; <i>pāūn</i>
ř	<i>křv</i> , <i>mřmak</i> 'rovak, rovac', <i>umřt</i> inf.; <i>prěgřšt</i>

Kratki silabemi (naglašeni i nenaglašeni):

<i>i</i>	<i>širok, kīsēl; žigèrica, prūži</i> 2. jd. imp.
<i>e</i>	<i>tèret, cēme</i> 'tjeme'; <i>pečū</i> 3. mn. prez., <i>kopīte</i>
<i>a</i>	<i>kākī, sàone; karànfil, séka</i>
<i>o</i>	<i>pòsō</i> 'posao', <i>kò</i> 'tko'; <i>govèžina, dádo</i> 'tata, otac'
<i>u</i>	<i>kukùruz, krùv; duvān, nēmu</i> D jd.
<i>ɾ</i>	<i>bɣkat, tɣt</i> inf.; <i>ɾvè se, sàtɾt</i> inf.

2.1.2.2. Silabemi *ɾ* i *ɾ* najčešće stoje između dvaju suglasnika (*tɣt, bɣko*), a *ɾ* i na početku riječi ispred suglasnika (*ɾvè se*), iza samglasnika samo u prefigiranim glagolima i uz prijedloge ispred riječi s početnim *ɾ*: *zàɾžālā, na ɾpi*. Slogotvorno *ɾ* može doći i ispred samoglasnika: *vɣovi, tɣō* r. pr. m. jd. od *tɣt* te u dočetnoj poziciji: *sàtɾ* 3. jd. aor. od *sàtɾt*.

2.1.2.3. Zijev nastao ispadanjem intervokalnoga suglasnika *x* obično se uklanja umetanjem *j* ili *v*: *griȳōta, strèja, duvān, pàzūvo, sūvo, glúva* ili stezanjem: *māca* 'mačeha', *snā* 'snaha'.

2.1.2.4. Dva se samoglasnika mogu ostvarivati uzastopce uvijek kad je naglašen prvi dio sekvence: *sàone, ūōči, pàūk, sĵeo, dĵo, čĵo, ūime*, osim dočetnog slijeda *-ao* koji se uglavnom steže: *pòsō, užĵvō, vĵksō, grĵjō se*, ali znào i *dĵo* jer je prvi dio sekvence naglašen. Slijed *-ao* stegnut je u *-o* i u leksemu *zōva* 'zaova'.

2.1.2.5. Dočetni slijed *-el* u glagolskih je pridjeva redovito zamijenjen završetkom *-eo*: *sĵeo, sàzreo, pðceo*, dok je u imenskih oblika ostao: *kīsēl, dēbēl, vēsēl, zrēl, ānĵel, pēpēl*. Krajnje *l* ostaje u imenicama tipa *sōl, vōl, sðkōl*.

2.1.2.6. Početno *o-* u zamjениčko-priložnim morfemima *on-* i *ov-* najčešće ispada:

<i>on-</i>	> <i>n-</i>	u <i>nāj, nūd, nāmo</i>
<i>ov-</i>	> <i>v-</i>	u <i>vāj, vākī, vāmo</i> .

2.1.2.7. Dočetno *i* u infinitivu uglavnom je ispalo: *krāst, mētnit, vrĵtat, dōc, nāc, ĵc*, dok su u imperativu mogući i oblici sa *i*: *dĵž(i), bĵž(i)*.

2.1.3. Podrijetlo samoglasnika

Samoglasnici *ī, i, ē, e, ā, a, ō, o, ū, u* potječu od odgovarajućih samoglasnika u ishodišnome sustavu. Osim toga:

ī	<	ē	<i>sino, gnízdo, ždríbe, lípo</i>
i	<	ě	sporadično: <i>sikèra, vīdit, pīko</i>
i	<		u glagola II. vrste, npr. <i>kāpnit, uštīpnit, uvènilo, osvànio, potònit</i>
ø	<	ē	sporadično: <i>umýt</i>
ē	<	ē	sporadično: <i>krésta</i>
	<	ā	u riječi <i>vrébac</i> , ali <i>rāst</i>
e	<	ě	<i>mèdved, čòek, tērām, prèd, izgorèla, sàzreo</i>
	<	(j)e < ě	sporadično u svezama <i>t+ě, d+ě</i> , npr. <i>čème</i> <i>'tjeme', žètelina</i> , ali <i>tērām, djèca</i>
	<	a	<i>nè velā</i> 'ne valja', u leksemu <i>vāšer</i> 'vašar, sajam'
e	<	i	sporadično: <i>sikèra</i>
ā	<	ǣ	preventivnom vokalizacijom u jaku položaju: <i>dān, vān, lāž</i>
a	<	ǣ	preventivnom vokalizacijom u slabu položaju: <i>dānas, māgla</i>
	<	ě	iza <i>r</i> samo u <i>òras</i> 'orah'
a	<	e	u leksemu <i>bāgrām</i>
ō	<	-ao < -al	naglašeno i nenaglašeno, često, gotovo uvijek u glagolskih pridjeva radnih, npr. <i>snīšō</i> <i>'sišao', užívō, vīksō, grijō se</i> , ali <i>znào, žào mi je</i>
ū	<	ō	<i>rūka, mūž, gòlūb</i>
	<	ǫ	<i>vūk, pūž, sūnce, pūn</i>
u	<	ō	<i>želūdac, subòta</i>
	<	ǫ	<i>sūza, jūbuka</i>

2.2. Suglasnički sustav

2.2.1. Inventar

Šumnici				Sonanti			
p	b	f		v		m	
t	d				l	r	n
c		s	z	j	ǰ		ń
č	ž	š	ž				
ć	ž						
k	g	x					

2.2.2. Distribucija

Svi suglasnici mogu stajati u početnom, središnjem i dočetnom položaju u riječi, izuzimajući izvjesna ograničenja u suglasničkim skupovima.

2.2.2.1. Suglasnik *x* ne javlja se ondje gdje mu je po etimologiji mjesto; zamjenjuje se sa *j* ili *v* (v.t. 2.1.2.4.) ili se potpuno gubi, ali se javlja u nekim riječima: *plaxōn* 'plafon', *xōdnīk*, *xōklica*, *Xrvācka*. U dočetnom položaju javlja se samo u primjeru *slūx*, ali u drugim primjerima: *grīje* 'grijež', *plěj*, *glūv*, *sūv* supstituira se ovisno o samoglasniku ispred.

2.2.2.2. Suglasnik *f* se javlja najčešće u posuđenicama: *flāša*, *rasformíralo se*, *šōfēr*, *fīno*, *fōklōr*, *famīlija*, ili je nastao od početnoga *xv*: *fāla*, *fālen*, ali *uvātio*, *vātām*.

2.2.2.3. Suglasnički skupovi

Kako zabilježena građa ne sadrži sve lekseme koji bi ilustrirali sva eventualna ograničenja u vezi sa suglasnicima, navode se samo neke potvrđene općenitije poznate osobitosti.

2.2.2.3.1. Početni skup sonanata mogući je samo ako je njezin prvi član *v* ili *m*.

2.2.2.3.2. Sonant *ř*, *ŕ* ne dolazi iza afrikatâ (osim iza *c*) ni iza sonanata *j* (osim na morfemskoj granici: *nājržāvijī*), *l*, *l̥*, *n*, *ń*.

2.2.2.3.3. Sonanti *l* i *l̥* ne dolaze ispred *ć* i *ž*, ni *ž*, *ž*, *ń*, a vjerojatna su i druga ograničenja.

2.2.2.3.4. Rijetki su početni skupovi ploziv + drugi šumni suglasnik: *tīca*, *čēla*, *kō* 'tko', ali *kčēr*, *tkē* 3. jd. prez. od *tkūt*.

2.2.2.3.5. Suglasnički skup *svr* ostvaruje se i kao *sr* (kad je riječ o slogotvornom *r*): *sybī me*, i kao *svr* (kad je riječ o neslogotvornom *r*): *svrāka*, *svrātīt*.

2.2.2.3.6. Među skupovima od dva šumnika na kraju riječi dolaze samo skupovi *st*, *št*, *zd*, npr. *kōst*, *gōst*, *prēgřšt*, *prišt*, *grōzd*.

2.2.2.3.7. Suglasnički skup *sc* prešao je u *šč*: *prāšci* N mn. od 'prase', *iščídīt*.

2.2.2.3.8. Sonanti *l* i *n* u suglasničkim skupovima *gl* i *gn* ispred samoglasnika i uglavnom su dali *l̥* i *ń*: *štigl̥īc*, *gl̥īsta*, *gńízdo*.

2.2.2.3.9. U suglasničkom skupu *kv* u zamjenicama tipa *takav, ovakva, kakvo* i sl. ispada suglasnik *v*: *tàk̄, vākā, (o)nākō, kàk̄* itd.

2.2.3. Podrijetlo suglasnika

Suglasnici *v j l ḷ r m n ṇ p b t d c s z č š ž k g* kontinuantne su odgovarajućih suglasnika u ishodišnome sustavu. Osim toga:

<i>v</i>	<	<i>x</i>	iza stražnjih samoglasnika, npr. <i>duvān, sūv, pàzūvo</i>
<i>j</i>	<	<i>x</i>	iza prednjih samoglasnika, npr. <i>strèja, grijòta</i>
	<		u <i>-aj-</i> < <i>-ae-</i> < <i>-ade-</i> slabljenjem napetosti konsonanta u zatvorenom slogu, npr. <i>jedānājst, šesnājst, dvājst</i>
<i>r</i>	<	<i>ž</i>	sporadično, intervokalno u prezentu glagola <i>moći</i> , npr. <i>mōre, ne mōre</i>
<i>ć</i>	<	<i>t'</i>	<i>kūća</i>
	<	<i>təj</i>	<i>lišće, prūće, píće</i>
	<	<i>t+j</i>	iz refleksa <i>je</i> < <i>ě</i> , npr. <i>čēme</i> , inf. <i>čēt</i> 'htjeti'
	<	<i>jt</i>	<i>nāć, dōć</i>
<i>m</i>	<	<i>n</i>	<i>najedāmpūtā, jedāmpūt</i>
<i>ž</i>	<	<i>d'</i>	<i>mezāš, žēž, čāža, řža</i>
	<	<i>dəj</i>	<i>rōžāk</i>
	<	<i>d+j</i>	iz refleksa <i>je</i> < <i>ě</i> , npr. <i>ževōer, žēd, ževōjka, žžēla</i> 'zdjela'
	<	<i>jd</i>	<i>dōže</i> 3. jd. aor., <i>nāžē</i> 3. jd. prez.
	<		u posuđenicama, npr. <i>ānžel</i>
<i>ž</i>	<		u posuđenicama, npr. <i>žēp, dža, žigèrica, pēnžer</i>
<i>š</i>	<	<i>s</i>	u sandhiju, npr. <i>š nīm, š nōm</i>
<i>ḷ</i>	<	<i>ləj</i>	<i>vesēle</i>
	<	<i>ø</i>	epentezom u skupovima <i>bəj, pəj, məj, vəj</i> , npr. <i>grōble, snōple, gfmje, křvolom</i> I jd.
	<		u posuđenicama, npr. <i>karānfiļ</i>
<i>f</i>	<	<i>xv</i>	<i>fāla, fālen</i>
<i>f</i>	<		u posuđenicama, npr. <i>flāša, rasformíralo se, šōfēr, fīno, folklōr, famīlija</i>

2.2.3.1. Stari suglasnički skupovi **stj*, **skj* dali su šć: *iščē, maščōm* I jd., *pūšcat*, i št: *vrištī, klište, prišt*.

2.3. Prozodija

2.3.1. Inventar

U dugih naglašenih silabema ostvaruju se tri distinktivna tona, a u kratkih dva. Prema tome, inventar prozodema obuhvaća 5 naglasaka: $\hat{\ } , \acute{\ } , \tilde{\ } , \grave{\ } , \`$ i zanaglasnu dužinu. Svi dugi i kratki silabemi mogu biti naglašeni i nenaglašeni.

2.3.2. Distribucija

Svaki od naglasaka može se ostvariti na bilo kojem samoglasniku i na slogotvornom sonantu r . Naglasci imaju očekivanu distribuciju, što znači da se osim $\tilde{\ }$ ne ostvaruju na posljednjem slogu višesložnih riječi, a na jednosložnim se riječima ostvaruju samo silazni naglasci te naglasak $\tilde{\ }$. Naglasak $\`$ može stajati i na središnjem slogu riječi.

Naglasak $\hat{\ }$ može se ostvariti u jednosložnim riječima te na početnom i središnjem slogu višesložnih riječi, npr. *glâd, pôst; prâse, lîvoak* 'lijevak'; *famîlija*.

Naglasci $\grave{\ }$ i $\acute{\ }$ mogu se ostvariti na neposljednjem slogu višesložnih riječi, npr. *djêca, pòsò, grijòta, kukùruz; bŕkoña, žgânci, berémo, poznâvat*.

Naglasak $\tilde{\ }$ može se ostvariti u jednosložnim riječima te u svim pozicijama višesložnih riječi, npr. *sât, nâć; spâva* 3. jd. prez., *dôlnâ; kâžemo, pripovîdamo, pečêmo* 1. mn. prez.; *progrnâč* 'žarač, ožeg', *perê* 3. jd. prez., *tanûr*.

Naglasak $\`$ može se ostvariti u jednosložnim riječima te na neposljednjem slogu višesložnih riječi, npr. *krêč, miš; çdeçe, skînila; kðcijâš, çorâpa, opânak*. Na posljednjem slogu višesložnih riječi može stajati samo u enklizi, npr. *kakò je, dobrò sam*.

2.3.3. Podrijetlo naglasaka

Prozodijske se osobine izvode iz starohrvatskoga tronaglasnog sustava - sustav C (Ivić, P. i dr. 1981: 226):

$\hat{\ }$	<	$\`$	u kompenzacijskom duženju, npr. <i>lêd, nôs</i> ;
	<		stezanjem nakon ispadanja x , npr. <i>snâ</i> od <i>snaxa</i>
$\tilde{\ }$	<	$\`$	analogijom u prez. tipa <i>perê, metê, pečû</i> 'peku';

- < povlačenjem naglaska s poluglasa na prethodnu dužinu, npr. *pūt*
- ˘ < - ˘ u penultimi dvosložnih riječi pri regresivnom pomaku naglaska s prvobitno kratke naglašene ultime na prednaglasnu dužinu, npr. *gláva, rúka, líce, známo*
- ˘ < ˘ pri sporadičnom prenošenju naglaska iz dočetnoga na prednaglasnu kraćinu početnoga sloga, npr. *žèna, sèlo, mèdved*
- ˘ < ˘ često u starom položaju, npr. *vjenčàla se, žetètom I jd.*; na posljednjem slogu samo u enklizi, npr. *kakò je, dobrò sam*

2.4. Tekst

Tekst je točan prijepis zvučnoga zapisa načinjenoga u rujnu 1998. g. pa se zato u njemu javljaju glasovne i naglasne dublete i česte nedosljednosti, čak i u istoj rečenici (*osúšila ~ ošúšila, s níma ~ š níome, pòtljè ~ pòsljè, umjrt ~ ùmjrt*), što se najvećim dijelom može pripisati utjecajima standardnoga jezika.

O očevoj smrti (Kata Pavić, rođ. 1922. g.)

A dádo? Èto taj Āca, Āca se zove, bìo tūd kod mène, ìstò je bila nèdila. Špòret smo ìmāli, tākò ìstò, cǔnī je sāmò bìo. I stòjī òn tākò, stājò kraj špòreta i grījò se. Bìla je veļāča. I jā sam tū tākò stajāla, Āca je sjedīo tākò. Najedāmpūta òn spāde dōle. Jōj, jā se uplašla. Bðže, tū je bìla nèže blīzu xòklica. Tākò se ùbijè u òbraz na tū xòklicu. Bìlo mu poplāvilo ònda pòsljè. Jōj, gòtov šlagīran, najedāmpūt ne mòže òpće pričat. A òn je ìmò krèvet tūde, priko zīmè, pa su spāvāli tūd. I mī nèga na krèvet podīgnemo: gòtov, nè znā, ništa nè znā. I pòtljè se òn mālò pòvrāti i dòže òn nākò k sebi. I svè je znāo do zadržèga čāsa ka će izdānit! Tò što su mòmènti tēški! Tò je tèret nemīlī! Òn je sa svākīm dōbār bìo. Nèga je svāko dolāzio priglédat. Ka će òn umjrt; dòšla je jèdna žèna iz Bòsnè, bìli su ček i žèna tūde, tūd su s níma rádili zājedno. Mōj dádo kònie dǔžò, ìmò krásnè kònie. Nīsu bìli kākī kòní! Nèma Jòzo ni jèdnòg kòna što ste vīdli tāmò kākè je òn ìmò. Tò je bìlo debèlo, tò je līpo bìlo, za poglédat milīna! A òn je bìo ìnāče kòčijāš. Bðže, sàčūvaj! Òn je kònimā vīksò kopīte i òprāni ùvīk répovi i grīva, ma tò je bìla milīna. Òn je užívò u tòmè. I ka će

on umřt, a tã žena dořla pa stãla tãko po čelu krevěta ozãda i glědã u nęga: řede, kakđ je, přta i svě, on tãko sãmo jãdnřk glědã. Sũze mu řdũ, Bđže, nã oči. A on nřđj vãko prũžio rũku, vãko prũžio joj rũku, ne govđri niřt, sãmo vãko joj dãje. Ano, prũži mu, rěko, rũku. I đna prũži nřemu rũku i đn rũ u vãtio zã rũkũ, rũkujě se, pozdrãvõlã se ř nřme. Znã da će umřt. Jã i sėka, dođdila je i đna, noćvãla, nřem sãmo sřka za tĩ dvãnãjst dãnã. Sãmo kařĩćicřm mãlo sřka. Osũřila su mu se ũsta unũtra, nřbo đvř što kãžemo, jėzik. Tđ je kđžica osũřila se kão da je na vãtri izgorěla. Tãko je jãdnřk izgorěo sãv. I dãvãle smo mu mĩ tđga sřka. Kad je vřdio da će umřt, đnda sãmo řta nam vãko rũku. Kad smo đđnřle čãřu da mu dãjemo, sãmo vãko ũćini, gđtovo je, nřma viřě.

2.5. Zaključak

Fonološki sustav ikavsko-jekavskoga govora štokavskoga narječja brodsko-posavskoga sela Svilaj karakterizira samoglasnički sustav s pet dugih i pet kratkih samoglasnika, s ikavsko-jekavskim ostvarajem jata (u dugim slogovima kao *i*, u kratkima kao *je* - primjer tipa *sĩno - sřěme*), rijetko javljanje suglasnika *x* (uglavnom pod utjecajem standardnoga jezika), dvojak ostvaraj starih suglasničkih skupova **stj*, **skj*: kao řć: *pũřcat* i kao řt: *vriřtĩ*, a u naglasnom sustavu prepoznaju se neke značajke staroštokavske akcentuacije s akutom koji se ostvaruje u svim položajima u riječi te s kratkosilaznim naglaskom na srednjem slogu viřesložnih riječi, a na kraju viřesložnih riječi samo u enklizi.

Literatura

- Ivřić, S., 1913: *Danařnji posavski govor*, Rad 196 (1913), 124–254, 197 (1913), 9–138 + karta, Zagreb.
- Baotić, J., 1966: *Prilog promblematici posavskog ikavskog dijalekta u bosanskoj Posavini*, Prilozi proučavanju jezika II, str. 85–89, Novi Sad.
- Sekereř, S., 1967: *Klasifikacija slavonskih govora*, Zbornik za filologiju i lingvistiku 10, 133–145 + karta, Novi Sad.
- Moguř, M., 1971: *Fonološki razvoj hrvatskoga jezika*, Matica hrvatska, Zagreb.
- Skok, P., 1971–1974: *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika I–IV*, JAZU, Zagreb.
- Peco, A., 1979: *Ikavskořćakavski govori zapadne Bosne*, Bosanskohercegovački dijalektolořki zbornik, knj. I, str. 1–267, Sarajevo.

- Ivić, P. i dr., 1981: *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslavenskim lingvističkim atlasom*, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Posebna izdanja, knjiga LV, Odjeljenje društvenih nauka, knjiga 9, Sarajevo.
- Ivić, P., 1985²: *Dijalektologija srpskohrvatskog jezika, Uvod u štokavsko narečje*, IRO Matice srpske Novi Sad, Subotica.
- Lončarić, M., 1985: *Toponimi u osvjetljivanju predmigracijskog jezičkog stanja u Slavoniji*, Zbornik referata i materijala V jugoslovenske onomastičke konferencije, 95–101, Sarajevo.
- Ivić, P., Brozović, D., 1988: *Jezik, srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*, JLZ "Miroslav Krleža", Zagreb.
- Peco, A., 1989⁴: *Pregled srpskohrvatskih dijalekata*, Naučna knjiga, Beograd.
- Kolenić, Lj., 1996: *Proučavanje slavonskoga dijalekta danas*, Riječki filološki dani - zbornik radova 1, 201–210, Rijeka.
- Lisac, J., 1996: *Hrvatski dijalekti i jezična povijest*, MH, Zagreb.

The phonological system of the speech of Svilaj

Summary

The phonological system of the speech of Svilaj is described. The author gives the vowel, consonantal and prosodic inventory, stress peculiarities of realization, describes the features of distribution of these inventories and shows the origin of phonemes and accentuation.

Ključne riječi: Svilaj, posavski govor, fonologija, štokavština

Key words: Svilaj, speech of Posavina, phonology, Štokavian